

זמני השבת
אופק: אלעד וב"ב

הדלקת הנרות: 19:19
מוצאי שבת: 20:35
רבינו תם: 21:18

מוסף ב-7500 עותקים בכל הארץ

פרשת "פנחס" - גיליון מס' 205

זמני השבת
אופק: ירושלים

הדלקת הנרות: 19:33
מוצאי שבת: 20:31
רבינו תם: 21:21

שנה ז' - עלון דו שבועי | העלון טעון גניזה | אין לקרוא בשעת התפילה! | טל' המערכת: 03-9094245

"לְכֹן אִמּוֹר הַנְּנִי נִתָּן לֹא אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (פז, יב).

דורשת הגמרא בסנהדרין (פז): "אמר לו הקב"ה למשה: הקדם לו שלום, שנאמר: לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום."
וצריך להבין, מה הכוונה ב"הקדם לו שלום"?

ביאור נחמד אמר בזה הגאון רבי יצחק אהרון רפפורט, המגיד מוילקומיר, בספרו עמ"ס סנהדרין:

ידוע ש"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", ואם כן, הוקשה להם לחז"ל: איך הקדים הקב"ה ונתן לפנחס את השלום כשכר כבר בעולם הזה?

אולם הלא ידענו שיש מצוות פרטיות שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ובמשנה בתחילת פאה (הנאמרת מדי בוקר), נמנית עמהם מצות גמילות חסדים.

והנה, כאשר קם פנחס ועשה את מעשהו, היתה בכך תועלת כפולה: האחת - שקינא קינאת ה' צבאות, והשניה - שהשיב את חמת ה' מעל בני ישראל. מעתה, אם תחילת התעוררותו לפעולה זו היתה מרוב קנאת כבוד ה', הרי זה מן המצוות שבין אדם לקונו, ואז שכרו הוא לעולם הבא בלבד. אולם אם עיקר התעוררותו מתחילה היתה מצד חמלתו על עם ישראל ורצונו להשיב את חמת ה' מעליהם, הרי זה בכלל גמילות חסדים, ואם כן ראוי לקבל את שכרו כבר בעולם הזה.

כאשר בא הכתוב ויחס את פנחס אחר זקנו, אהרון הכהן, היה זה כדי להודיענו שכשם שמידתו של אהרון היתה להיות אוהב שלום ורוחף שלום, כך היתה מידתו של פנחס נכדו, שאף הוא עיקר כוונתו היתה להשיב חמת ה' מעל בני ישראל, שיהיה שלום על ישראל, בעוד שכוונתו לקנא קנאת ה' היתה רק המטרה המשנית עבורו. ומכיון שכך, הרי הוא ראוי לקבל את שכרו כבר בעולם הזה.

זו כוונת דברי הקב"ה למשה: הקדם לו שלום - כבר בחייו, בעולם הזה, שהרי הוא פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן, וכמו סבו גם הוא עשה את מעשיו כדי להביא שלום על ישראל, וראוי הוא להיות מאלו האוכלים פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת להם לעולם הבא!
(עיני יצחק)

"אִישׁ אֲשֶׁר רִוּחַ בּוֹ" (פז, יז).

מפרש רש"י (בשם הספרי, פרק נג): "שיוכל להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד".

תכונה רבה מורגשת בסימטאות הצרות שבסמוך לבית המדרש תפארת בחורים. אברך צעיר, זקן משרך רגלים ובחור נמרץ. מגמת פני כולם לשיעור של **מרן פוסק הדור הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל** (שבכ"ח תמוז יחול יום השנה הראשון לפטירתו). באים הם ללמוד, לשתות בצמא ממעינות החכמה והטוהר. בשיעורים אלה ניתנת גם ההזדמנות לשמוע ולקבל הדרכה בלימוד ובדרך חיים, שכן רבים הם השואלים לפני ואחרי השיעור, בכל שבריר רגע שרק אפשר.

והנה באחד הימים העלה אי מי במעמד זה שאלה, שאלתו הופנתה כמובן אל מרן זצ"ל: האם בין הסדרים הקבועים עדיף להקדיש את הזמן כדי להעמיק בסוגיות שלמד, או כדאי בזמן הזה להשלים את המסכת עד סופה בבקיאיות. תשובתו של מרן הגאון רבי יוסף שלום היתה - "העיקר בלימוד הוא להבין, וכל מסכת שגומרים צריך לגומרה עד הסוף".

במילים מדודות אלו העביר לשומעי לקחו מסר ברור - אין כאן שני צדדים שכל אחד יכול לבחור לעצמו זה או זה: ללמוד בעיון או ללמוד את הכל. צריך את השילוב: ללמוד הכל ובעיון.

בהזדמנות זו, נתן מרן הגר"ש למשתתפי השיעור אפשרות להציץ אל דרך הלימוד העצמי שלו והוסיף: "מיום עמדי על דעתי לא התחלתי מסכת בלי לגמרה, אפילו אם זה לקח כמה שנים טובות".

באותו יום יצאו משתתפי השיעור עם שני מחייבים היוצרים יחדיו שלמות בתורה - כמות ואיכות.

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קוּז לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ' וְנִתְּתָהּ מִיְהוֹדָךְ עֲלָיו" (פז, ט).

הגמרא בבבא בתרא (דף עה) דורשת: "מהוודך ולא כל הוודך, זקנים שבאותו דור אמרו, פני משה כחמה, פני יהושע כפני לבנה, אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה".

ונשאלת השאלה: ומה בושה ומה כלימה היתה לזקנים?
אלא הסביר הרה"ק מקוצק זי"ע, שאין זה מדברי הזקנים שבדור, אלא קטע זה, הוא מדברי חז"ל שאומרים על כך: אוי לאותה בושה, שחסידים מודדים את הרבי...

ובאותו ענין הסביר מרן הבן איש חי זי"ע את דברי הגמרא בעירובין (מג): הרוצה לידע כמה גבהו של דקל - כיצד יעשה? ימדוד קודם את קומתו של עצמו, ואת צילו של עצמו, וכך יראה מה היחס בין הצל לבין הקומה האמיתית. וכך למשל, כשהשמש נוטה למערב, הצל המוטל מזרחה ארוך יותר מהאדם, וכאשר קומת האדם מטר שבעים סנטימטרים, ומידת הצל היא שלושה מטרים וארבעה סנטימטרים, הרי אומר שמידת הצל כפולה ממידת המציאות. ואם כן, אם צילו של הדקל נמשך לאורך כעשרים מטרים, נמצא שגובהו של הדקל הוא עשרה מטרים.

ולכאורה - **שאל על כך הגאון בעל הבן איש חי זי"ע בספרו "בן יהודע",** וכי לצורך הדברים הללו ערך רב אשי את הש"ס - כדי שגדע למדוד את גובהו של הדקל?

אלא ההסבר הוא כך: אין הכוונה בדברי הגמרא הללו לגובהו של הדקל כפשוטו, אלא הכוונה היא לצדיק, והקשר בין הדברים הוא פשוט ומובן, שהרי נאמר "צדיק כתמר יפרח" (תהילים צב, ג).

ולמה צריכים אנו לדעת למדוד את גדלותם של צדיקים? מפני שבאים אנשים ואומרים: האם הרב הזה צדיק בכלל? וכי זה נחשב לגדול הדור? הלא זכורים לנו גדולי הדור הקודם, הם באמת היו גדולים וצדיקים, ואילו אלה של היום...

לסווג הטענה הזאת מתייחסים דברי הגמרא, וכך עונים לה: הרוצה למדוד גובהו של דקל, כלומר את גובהו של הצדיק, שלא יטוה אותו לענקי הדורות הקודמים, אלא ימדוד קודם כל את קומת עצמו ואת הצל של עצמו, הרי אומר את המעשים טובים שלך, ובאופן יחסי אליך תמדוד גם את הצדיק, ואז באמת תראה עד כמה הוא גדול באמת!
(פנינים)

"וַיַּעַל מֹשֶׁה בְּאֶשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְגו' וַיִּסְמְכוּ אֶת יָדָיו עֲלָיו" (פז, כב-כג).

מפרש רש"י: "ויסמוך את ידיו - בעין יפה יותר ויותר ממה שנצטווה, שהקב"ה אמר לו 'וסמכת את ידך', והוא עשה בשתי ידיו, ועשאו ככלי מלא וגדוש ומלאו חכמתו בעין יפה".

מה כוונת רש"י? במה שכתב שמשו עשאו ליהושע "ככלי מלא וגדוש", והיכן נרמז ענין זה בתורה?

חיידוש נפלא על כך כתב הגאון רבי יוסף שטיינהרט, אב"ד פיורדא צ"ל (מגדולי דורי לפני כמאתיים וחמישים שנה):

בסוף פרשת וזאת הברכה, לאחר שהתורה מספרת על פטירתו של משה רבינו, נאמר (דברים לד, ט-ט): "ויתמו ימי בכי אבל משה ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידו עליו". סמיכה זו, היא-היא הסמיכה המוזכרת בפסוק שלפנינו. אולם לרש"י היתה קושיא גדולה: איך יתכן לומר ליהושע בן נון היה מלא רוח חכמה לאחר פטירת משה, והלא ידוע מה שאמרו חז"ל (תמורה טו:), ששלושת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה, ואם כן יהושע לא יכול היה להיות מלא, בשעה שחסר לו שלושת אלפי הלכות?

כדי ליישב זאת, הקדים רש"י וביאר כבר כאן, שעל ידי שמשו סמך את שתי ידיו עליו, עשאו ככלי מלא וגדוש, ונמצא שעל ידי שכחת שלושת אלפי ההלכות לא נחסר ממנו אלא הגודש, ועדיין נשאר מלא...

יש לקרוא את החסויות לאחר השבת

המכון לט"ם
עבודת הקודש
מכירת ס"ת, תפילין,
מחזורות וכל צרכי הסת"ם.
פזל: 054-8484945 רפאל ש.

AP
HAIR DESIGNER
מעצב השיער - אסי פרץ
בתיאום מראש: 052-626 53 92

אביב פון
חנות הפאלאפונים שלך באלעד
כל סוגי הפאלאפונים,
מטבעים, נגנים ואוזניות.
רח' רשב"י 23 (מול נחלת יצחק), אלעד.

הפרשת תרומ' לפי דעת הש"ע
כולם
מצטרפים
לבית המעשר
מה איתך?*

מקצוענות ואיכות ללא תחרות!!!
אצילנו אמנות מעל לכל!!!
משרד: 03-9747444
אתר: WWW.HDEKBL.COM

הדקל
עבודות גמר ושיפוץ

ר"ר שנה
התקליטן רפאל חכמון
פזל: 052-2567240

VESTRY
אופנה
לגברים ונוער
חוני המעגל 26, אלעד.
טל' 03-7160640

*ספר יקר ערך מתנה
למצטרפים החדשים
המכון למצוות
התלבושות
בא"צ
08-9214829
תצטרף - תהדר
בית המעשר

היה זה בבין-הזמנים של חודש אב התשע"א. ר' מאיר ורעייתו המתגוררים בקרית ספר, תכננו לצאת עם חמשת ילדיהם לטיול בן כמה ימים בצפון הארץ. לצורך כך הם ביררו על דירת נופש מאובזרת בעיה"ק טבריה, שתענה על צרכיהם. לאחר כמה טלפונים הם מצאו דירה מצויינת וקבעו את מועד היציאה ליום שישי בבוקר.

בליל השישי שלפניו, הגיע לעיר דרשן נודע ור' מאיר החליט להשתתף בדרשתו. הרב דיבר בין היתר בדרשתו על כך שהמטיילים יראי השמיים יזהרו מלהסתובב במקומות אשר יש שם ערבוּבאי ופריצות. הדבר מזיק לנפשנו ולנפש הילדים הסתורים, וחבל לאבד את השקעה של שנה, שירותת לטמיון בטיוול מפוקפק אחד.

ר' מאיר לקח את הדברים לתשומת לבו. כשחזר לביתו סיפר לרעייתו את תימצות השיחה, ואמר לה גם על כך שהרב דיבר על שמירת העיניים במסלולים. נראה שהיא קיבלה את הדברים בהבנה מלאה.

בערש"ק השכים ר' מאיר קום עם ילדיו, ונסעו לכיוון טבריה. הם הגיעו אליה בשעות הצהריים המוקדמות ופנו להתארגן בדירתם. אכן, הדירה הייתה מושלמת: איזור חרדי, כיוונו אוויר טובים ונוף לכינרת. הילדים צאלו ושחמו ופנו למוחת הצהריים.

השבת עברה עליהם בטוב ובנעימים, וכן גם הימים שלאחריה. הם פקדו את קברות הצדיקים שבטבריה, התפללו במירון ורחצו בכינרת. ביום שלישי, היום האחרון להשבתם בצפון, תיכנן ר' מאיר לקחת את ילדיו למסלול יפיה למועד המשפחות שהמליץ לו ידי טוב, כסיום מוצלח לנופש המשפחתי.

לצורך כך הוא ביקש מהילדים לקום מוקדם ולהתארגן. בעוד ר' מאיר פונה עם ילדיו לתפילה בעין, ארגנה רעייתו את הדירה והמזוודות. לאחר כמה יעוכבים קטנים הם יצאו מהדירה, אך כמה פקקים באיזור הכינרת גרמו להם להתעכב עוד בדרך.

וכידוע, כמו בכל מסלול, לקח לו גם זמן למצוא את המסלול עצמו. עד שמצאו אותו השעה כבר היתה קרובה ל-10 בבוקר. הם התארגנו ליציאה למסלול, והחלו לצעוד בצוותא. לאחר כמה שעות מטרים, מבחינה אשונה של ר' מאיר בקבוצת תיירים גדולה הצועדת לפניהם, ההולכים בערבוביא וללא כל

הפרדה. היא הסבה את תשומת ליבו לכך, והציעה לו לעקוף אותם מכיוון שביל אחר שהיה שם.

הם עשו כך, אך גם שם התברר שיש קבוצה גדולה של בית ספר הילוני מעורב הצועדים בסמוך, ואין אפשרות להילט מראית מראות אסורות, גם אם יוריד את משקפיו. ר' מאיר הבין במהירות שהמראות שהם עלולים לראות לא יסיפו קדושה וטהרה לו וילדיו הרכים, חכך בדעתו שתי שניות, והחליט: 'אנו חוזרים הביתה!'

הוא הודיעה זאת לאשתו, שמיירה להסכים. הילדים התאכזבו מאד לשמוע על כך, אך החלו לצעוד בדרך חזרה, מאוכזבים ועצובים. ר' מאיר עודד אותם והסביר להם על חשיבותו בתור בני מלכים ושומרים על עצמנו ולא מתנהגים ככל אדם פשוט. הוא הבטיח להם פיצוי והם התעודדו קימעא.

בדרך חזרה, החליט ר' מאיר לקחת את ילדיו שוב לכינרת, בתור פיצוי על ביטול המסלול. הם הגיעו לחוף 'כינר' הנפרד, וירדו מהרכב לכיוון החוף. ר' מאיר והילדים פנו לכיוון איזור הרחצה המיועד לגברים, ואילו אשתו פנתה לכיוון הנשים.

זאטוטיו רחצו והשתובבו במים, ור' מאיר שחה קצת לכיוון העמק יותר. לפתע, בתנועה לא זהירה, נשמטו משקפיו של ר' מאיר למים. הוא הרכיב משקפיים במספר גבוה, וכעת הוא ראה בקושי.

הוא ניסה להספיק במקום הפנילה במשך כמה דקות אך העלה חרס בידו. הוא חזר ללא משקפיו לילדיו שהמתינו לו בקידמת החוף. הוא אחז את גודל האבידה, את עלותן הגבוהה של המשקפיים שאותם קנה לא מזמן, ושבעצם, מבלי זה, הם תקועים בחוף ללא אפשרות לצאת. בתור נהג נאסר עליו לנהוג ללא משקפיו, וגם אם ימצא טרמפ לכיוון העיר, הרי יום ג' היום, ועד שיגיע יהיה כבר אחה"צ, בו רוב החנויות סגורות.

כל הנהיג פעם חוויה דומה, יודע עד כמה הדבר אינו פשוט. הוא הרגיש חסר אונים והתפלל לה' מקירות ליבו שהענין יסתיים בטוב ושיגיעו לביתם במהירות. לאחר התפילה הוא נרגע קצת וחשב כיצד לכלכל את צעדיו.

הוא החליט שאין טעם לצאת עם המהים, שכן עוד לא הגיעה השעה לשבת עם רעייתו. הוא החליט לחזור בכל מקרה למים, כשבמוחו

מהדהדת הגמרא בפרק "אלו מציאות": "מנין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת... שאבודה ממנו ומכל אדם". כשזכר בה הוא התייאש יותר והרהר בעוגמה על התסוכות אליה נקלע.

ילדיו לא הבינו מה קרה, והוא שיתף אותם בקצרה מבלי להדאיג אותם. אחד מהם החליט לצלול קצת ולחפש מתחת למים את המשקפיים, אך ללא הועיל.

לפתע הרגיש ר' מאיר שחפץ מתכתי נתקע בין רגליו. הוא ניסה להסירו אך לא הצליח. הוא התכופף להרימו ולבדוק מהו, ולתדהמתו הרבה הוא מבחין במשקפיו האבודות. הוא הודה לקב"ה על הסייעתא דשמיא המיוחדת לו זה, ומיהר לשפץ את ילדיו בנס שקרה, ושחמו גם הם במציאת המשקפיים.

הוא נדהם למצוא את המשקפיים בחוף כה עמוס מתרחצים, ושהם הגיעו עד אליו ממש, למרות שפלו במרחק ניכר של כמה מטרים מהמקום שמצא אותם! ההודאה שבליבו לקב"ה פרצה ועלתה לה.

בהגיע הזמן יצאו מהמים, התלבשו ופנו לעבר המקום בו סיכמו להפגש עם אשתו והילדות. הוא הודה לקב"ה שאשתו לא היתה שותפה באותם הרגעים הקשים והמביכים, וסיפר להם על הנס המיוחד לו זכה.

כולם שמחו והתארגנו לנסיעה הארוכה מרוצים ועייפים. לאחר כמה שעות הגיעו לביתם בריאים ושלמים.

בערב, כשחזר ר' מאיר מתפילת ערבית, כל הבית היה שקט ורגוע. תכולת המזוודות כבר פורקה והוחזרה למקומה. ר' מאיר שאל את רעייתו, כשהוא לוגם מכוס הקפה שמזגה לו: "אני לא מבין רק במה זכיתי לסייעתא דשמיא כה מופלאה במציאת המשקפיים, לא מצאתי תשובה לזה. מה את אומרת?"

אשתו חשבה מעט, והשיבה: "נראה לי שכל זה הוא בזכות ההתגברות בבוקר בויתור המסלול, למרות אכזבתך ואכזבת הילדים..."

הוא הופתע, אך מיהר להסכים עימה בחינן... "ועוצעני מראות ברע... מלך ביפוי תחזינה עינינו תראינה ארץ מרחקים" (ישעיה לג, טו-יז)...

(תודה לסופר עודד מזרחי על העברת הסיפור)

הלכה לשבת

אם טעה והתפלל בליל שבת תפלה של חול, ולא הזכיר של שבת, או שלא התפלל כלל, ושמע משליח צבור ברכה מעין שבת מתחלתה ועד סופה, [והשליח צבור נתכוין עליו להוציאו ידי חובה, והוא גם כן נתכוין לצאת] יצא. כן פסק מרן השלחן ערוך. ומכל מקום, מכיון שיש חולקים וסוברים שלא יוצאים בברכה "מעין שבת" במקום שבת ברכת של התפלה, וכן כתחילה ישתפל תפלת ערבית של שבת במילואה, ורק בדיעבד שכבר כיוון לצאת בברכה "מעין שבת", יצא ידי חובה.

כתב הטור (סימן רסה) בשם רב עמרם גאון, טעה ולא הזכיר של שבת בערבית, מחזירין אותו. רב משה גאון כתב, יחיד שטעה ולא הזכיר אתה קדשת בליל שבת, אם שמע מש"צ ברכה מעין שבת, מראש ועד סוף, יצא ידי חובתו. ורב נטרונאי גאון כתב, אפי' לא התפלל ז' ברכות כלל, ושמע מפי ש"צ מגן אבות מראש ועד סוף, יצא. ותמה עליו הטור, דכיון שמחזירין אותו אם לא הזכיר של שבת, היאך יוצא בברכה אחת מעין שבת. ולא דמי למ"ש בה"ג. יחיד שלא הזכיר של ר"ח ושמע מש"צ התפלה מראש ועד סוף שיצא, דשני התם ששומע כל התפלה. אבל הכא היאך יוצא בברכה מעין שבת במקום שבת. וקשה ה"ל לרב נטרונאי גאון, שאומר שיש בו יצא אם לא התפלל כלל, דלא קי"ל כרבן גמליאל דאמר (ג'ה לה) אין הש"צ פוטר היחיד אלא ברה"ב וביחוכ"פ, אבל בשאר ימות השנה לא.

ובבית יוסף שם כתב ליישב דעת רב נטרונאי גאון, דכיון שערבית רשות, מש"ה יצא י"ח בשמיעת ברכת מעין שבת, ומרן אאמור" שליט"א אמר בזה, כי זכה לכיון בזה לתירוץ של רבי יהודה הנשיא אלברצלוני בספר העתים (עמוד קעו), שאחר שהביא דברי הגאונים הללו, והקשה עליהם כקושיית הטור, כתב לתרץ, שטעמם של הגאונים משום דקי"ל (ברכות דז) שתפלת ערבית רשות. גם בסידור רב עמרם גאון (עמוד טז), וכן במחזור ויטרי (עמוד פג סי' ק) הביאו להלכה דברי הגאונים הנ"ל, ושכ"כ בתשובות רש"י, וכ"ה גם בספר פרדס הגדול לרש"י (סי' א, ג), ובסידור רש"י (סי' תפ), ע"ש. וע"ע בספר הרוקח (סי' א), שאפי'

מי שהתפלל בליל שבת תפילה של חול, ושמע מהש"צ ברכת מעין שבת, יצא?

מי שלא התפלל ערבית ליל שבת, ושמע מהש"צ ברכה מעין שבת יצא. וכ"כ המדריכי (פ"ב דשבת סי' רפד) בשם הגאונים. ובביאורי הגר"א (סי' רסה) כתב, שהגאונים מפרשים דהא דאמרין מטום סכנה, היינו שהבאים באיחור אחר התפלה, ישמעו מהש"צ ברכה מעין שבת, ולא יצטרכו להתפלל בעצמם. ומוכח שנתקנה אף להוציא מי שלא התפלל. ע"ש. אמנם המנהיג (לכות שבת סימן י), חולק על דברי הגאונים (הג"ל), והצריך לחזור ולהתפלל. וכ"כ רבי דוד אבודרהם (דף מא:), גם בתשו' מהר"ל (סימן קלה) כתב ע"ד הגאונים, שרוב רבותינו לא כתבו כן. ע"ש. מ"מ לדין העיקר כדברי הגאונים וסיעתם. וע' להמאירי (ברכות כא. ד"ה יהי), ובספר הבתים (שער ד ב'א).

וכ"פ מרן בש"ע (שם סעיף י): אם התפלל של חול ולא הזכיר של שבת, או שלא התפלל כלל, ושמע מש"צ ברכה מעין שבת מראש ועד סוף, יצא. [אלא שבא"ר (שם סי' יח) כתב לחלק בזה בין אם טעה היחיד והתפלל מעין שבת במקום תפלת ערבית, שבזה לא יצא ידי חובה, שלא חשבה חכמים במקום שבת ליחיד כלל. ורק אם שמע מהשליח צבור ברכה מעין שבת, ונתכוין לצאת, והשליח צבור נתכוין להוציא, בזה מהני יוצא ידי חובה. וזלא כמו שכתב הלחם חמודות והמג"א שאף אם אמרה ביחיד יצא ידי חובה. ע"ש]. וע"ע בשו"ת יב"ע אומר ח"ו (נאצי"ח סימן ט), ובספר לוי"ת חן (סי' ח), ובילקו"י ח"א (מהדורת תש"ה עמודים רכו-רט). ע"ש.

והנה מלשון מרן שכתב "ולא הזכיר של שבת" משמע דבכל ברכה שהזכיר שבת מהני, אפי' בג' ברכות ראשונות, או בג' אחרונות, או בברכה אמצעית, שהרי מרן לא כתב שצריך להזכיר שבת דוקא במקום מסויים, ולפ"ז נמצא שגם ברה"ח מי שהזכיר ר"ח באחת מן הברכות, או בג' ראשונות או אחרונות או באמצעיות, מהני לצאת ידי חובה, ומדברי הפוסקים מבואר שצריך להזכיר ראש חודש דוקא בעבודה, ואם אמרו במקום אחר לא יצא, ומאי שנא ממי שהזכיר שבת בתפלתו דמהני.

(ליקוט יוסף שבת, מהד' אליקים, ח"ב, עמ' תקמט)

בדיקת עיניים מקצועית
ע"י אופטמטריסט
עם מכשור חדיש ומתקדם
חדש! הסדר לחברי מאוחדת
הסניף המחודש והמורחב באלעד:
רח' רשב"י 21 (מול חנות יצחק)
טל: 054-2634-280

הנהלת מתקנת
תורמלד-סניף
ע"י מורה מוסמכת
בית מדרש
בשיטה חדשנית
הצלחה מובטחת!
03-9094241
באלעד

איחולים לבכיים וברכות מזל טוב
לידידת הילד רב פעלים לתורה ולתעודה
המוסד נפיש על העמדת תומת הכשרות בארץ ובעולם,
וי"ד הממון למצוות התלויות בארץ
הגאון רבי **שניאור זלמן רווח** שליט"א נווה ביתו הרבנית
לדגל אירוסיה הבן היקר **יוחנן** נ"ו עב"ג בששע"מ
יה"ד שיוכה להקים בית נאמן בישראל לתפארת משפחתו הרוממה
מערכת העלון

העלון מוקדש - להצלחת
שלום אפל ורפי בן טינו מגזי הי"ו וכל משפ', אילה בת פורן שושנה וכל משפ',
שמעון בן דבורה שירה ושיין תהילה בת שרה אורלי הי"ו, פנחס ואיתמר (תומה)
בני אביגיל הי"ו, ישי בן אילה הי"ו, יצחק בן לבנה הי"ו ולימור בת מרים תחי'.